

# **Тема 7. Казначейське обслуговування державного боргу**

доц. Приймак І.


**Державний борг** - загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення.

**Державне запозичення** - операції, пов'язані з отриманням державою кредитів (позик) на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування державного бюджету.

**Державна гарантія** - спосіб забезпечення виконання державою, представленою Кабінетом Міністрів України в особі Міністра фінансів України, зобов'язань позичальника (резидента України) перед кредитором повністю або частково.

# До платежів за державним боргом належать платежі з:

- погашення державного боргу;
- обслуговування державного боргу:
- плати за користування кредитом (позикою) (виплати відсотків (доходу) за державними борговими зобов'язаннями);
- сплати комісій, штрафів за державними борговими зобов'язаннями;
- оплати послуг, пов'язаних з управлінням державним боргом (агентських, консультаційних, рейтингових, юридичних, інформаційних, дорадчих, перекладацьких, управлінських та інших).



**Погашення державного боргу** - операції з повернення позичальником кредитів (позик) відповідно до умов кредитних договорів та/або випуску боргових цінних паперів.

**Обслуговування державного боргу** - операції щодо здійснення плати за користування кредитом (позикою), сплати комісій, штрафів та інших платежів, пов'язаних з управлінням державним боргом.

**Платежі з виконання гарантійних зобов'язань** – здійснення платежів з державного бюджету на виконання державою гарантійних зобов'язань у разі вступу в силу державних гарантій за кредитами, наданими під державні гарантії.

# Порядок здійснення витрат із погашення й обслуговування державного боргу



## Державна казначейська служба України складає:

- звіт про стан державного боргу і гарантованого державою боргу;
- звіт про прострочену заборгованість суб'єктів господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії;
- звіт про платежі з виконання державою гарантійних зобов'язань;
- інформацію про здійснені операції з управління державним боргом;
- інформацію про надані державні гарантії.

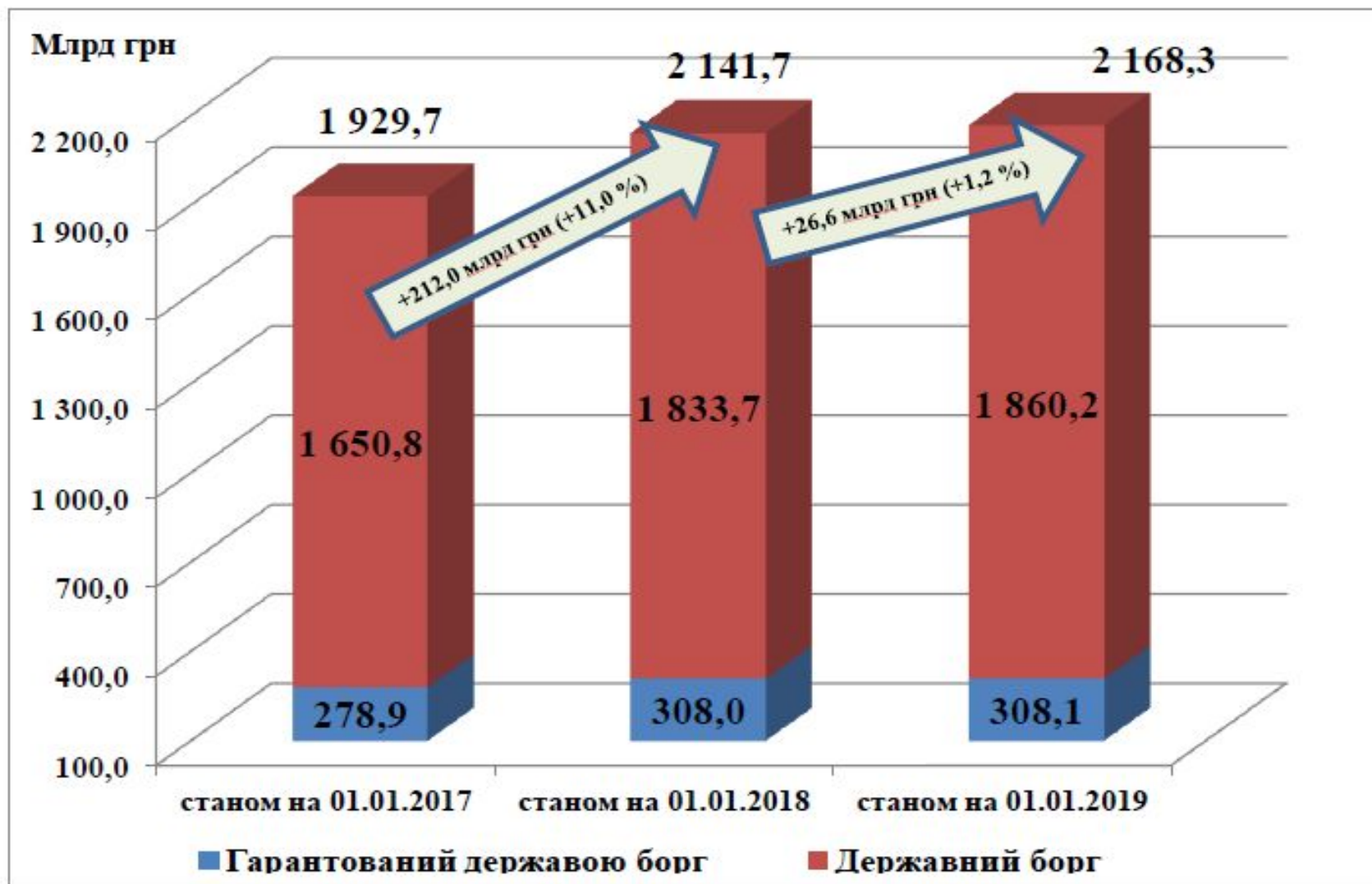


## Стан державного та гарантованого державою боргу України

(млрд одиниць)

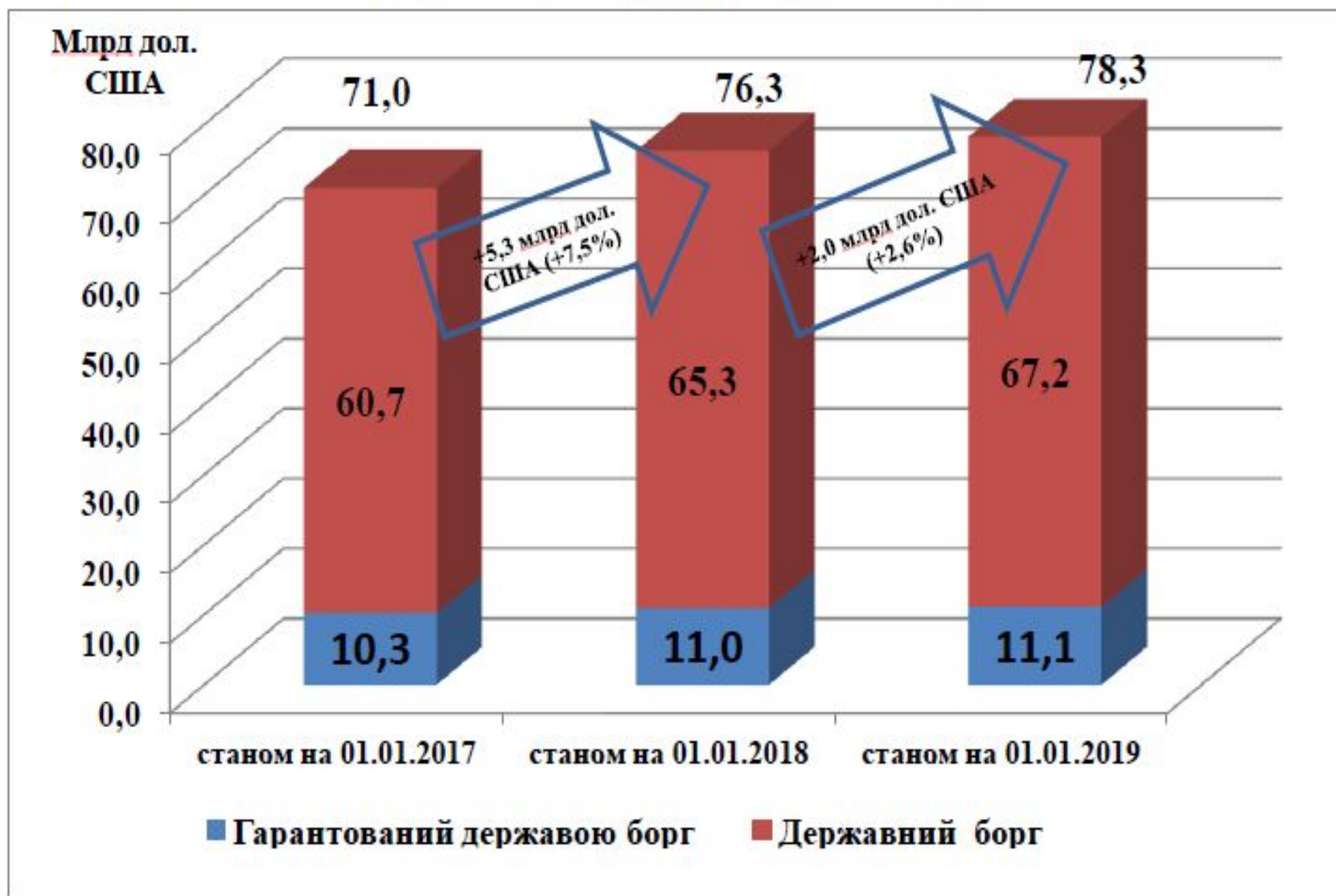
Показники	на 01.01.2017		на 01.01.2018		на 01.01.2019	
	дол. США	грн	дол. США	грн	дол. США	грн
<b>Державний борг у т.ч.:</b>	<b>60,7</b>	<b>1 650,8</b>	<b>65,3</b>	<b>1 833,7</b>	<b>67,2</b>	<b>1 860,2</b>
внутрішній	24,7	670,6	26,8	753,4	27,5	761,1
зовнішній	36,0	980,2	38,5	1 080,3	39,7	1 099,1
<b>Гарантований державою борг у т.ч.:</b>	<b>10,3</b>	<b>278,9</b>	<b>11,0</b>	<b>308,0</b>	<b>11,1</b>	<b>308,1</b>
внутрішній	0,7	19,1	0,5	13,3	0,3	10,3
зовнішній	9,6	259,8	10,5	294,7	10,8	297,8
<b>Разом державний та гарантований державою борг</b>	<b>71,0</b>	<b>1 929,7</b>	<b>76,3</b>	<b>2 141,7</b>	<b>78,3</b>	<b>2 168,3</b>
внутрішній	25,4	689,7	27,3	766,7	27,8	771,4
зовнішній	45,6	1 240,0	49,0	1 375,0	50,5	1 396,9

## Динаміка державного та гарантованого державою боргу України (у гривнях)





## Динаміка державного та гарантованого державою боргу (у дол. США)

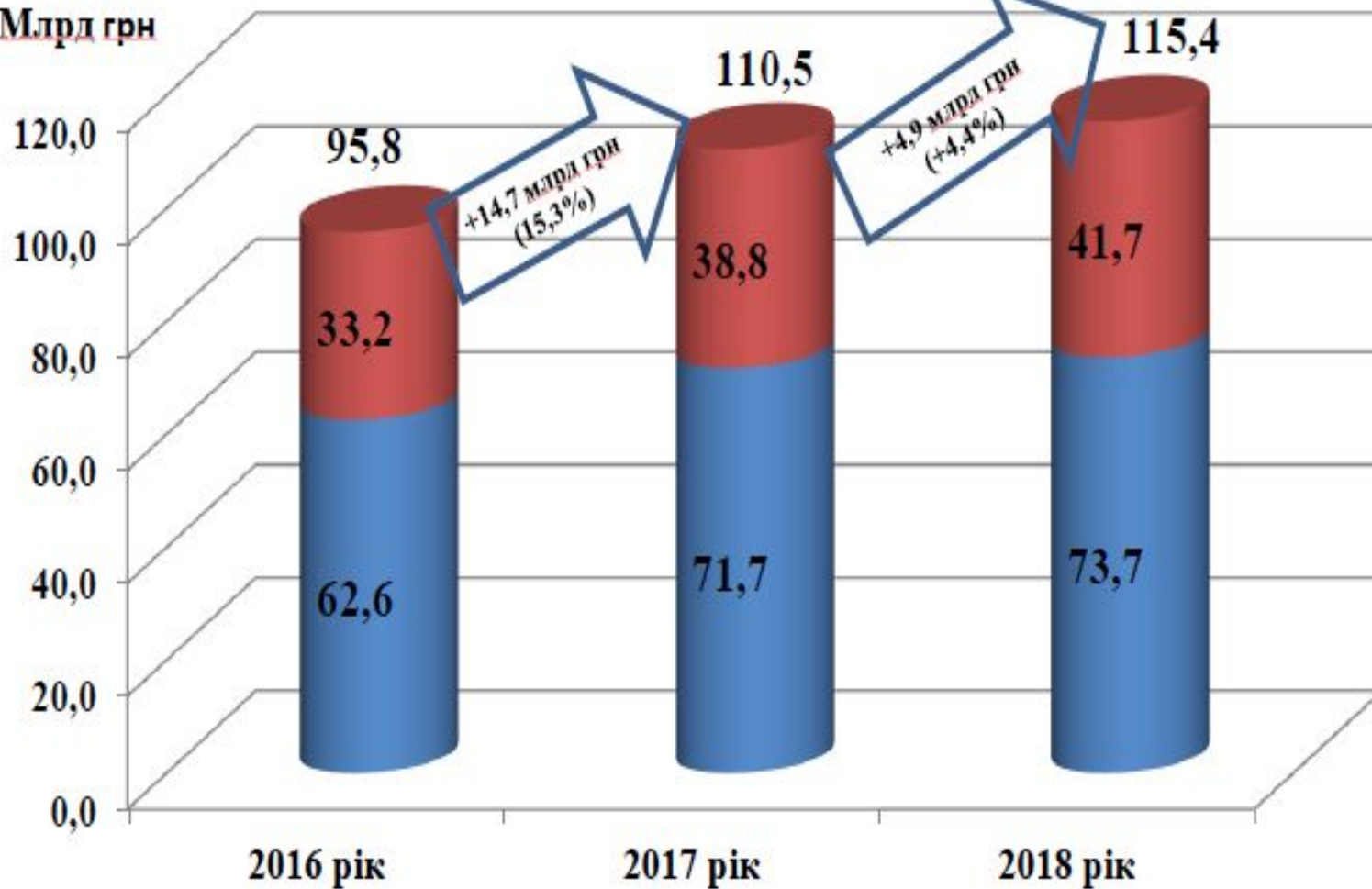


## Погашення державного боргу



## Обслуговування державного боргу

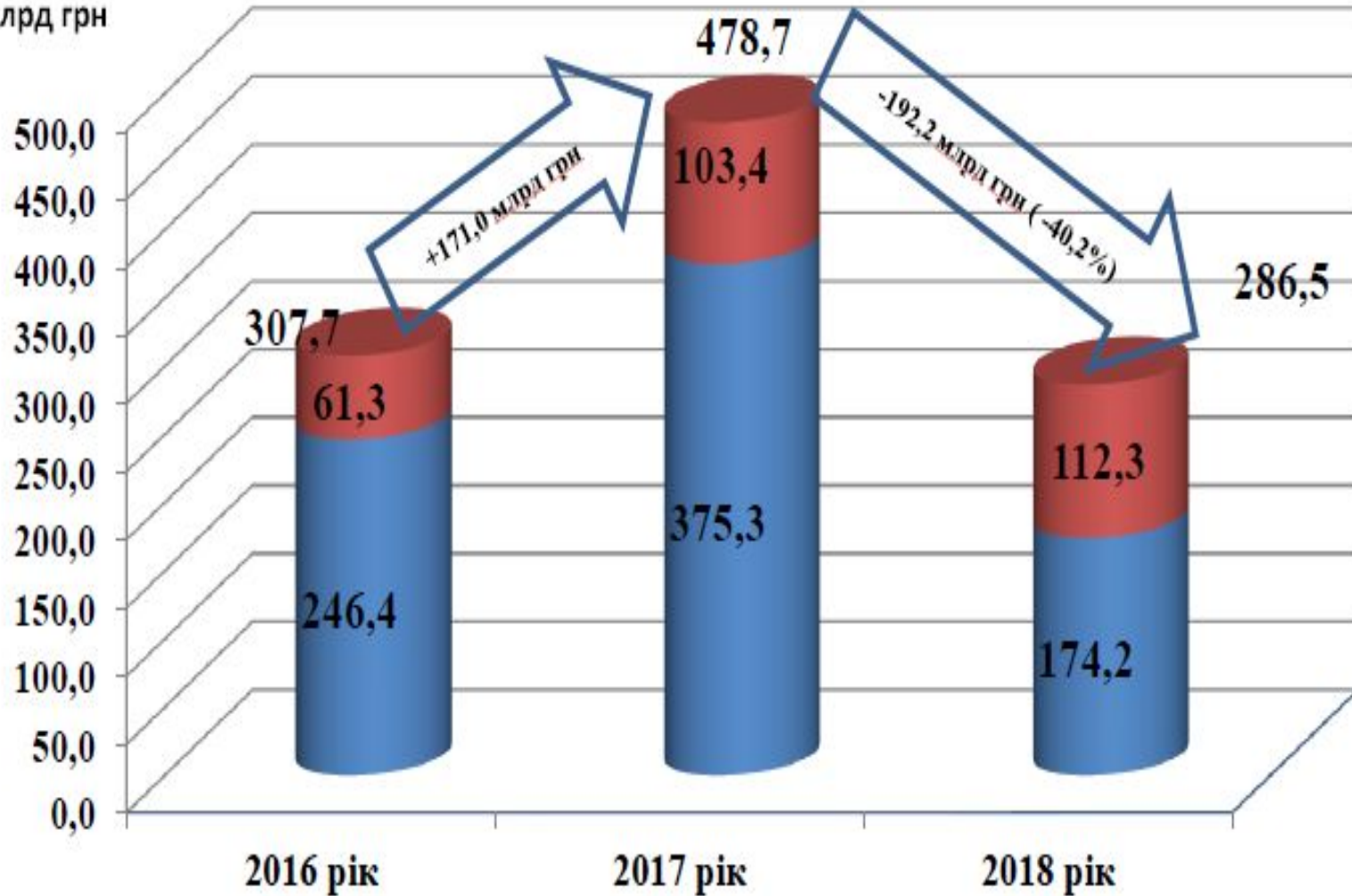
Млрд грн



- Обслуговування внутрішнього державного боргу
- Обслуговування зовнішнього державного боргу

## Державні запозичення

Млрд грн



■ Внутрішні державні запозичення

■ Зовнішні державні запозичення

# **Тема 8. Організація КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ казначейства**




# До компетенції органів ДКСУ

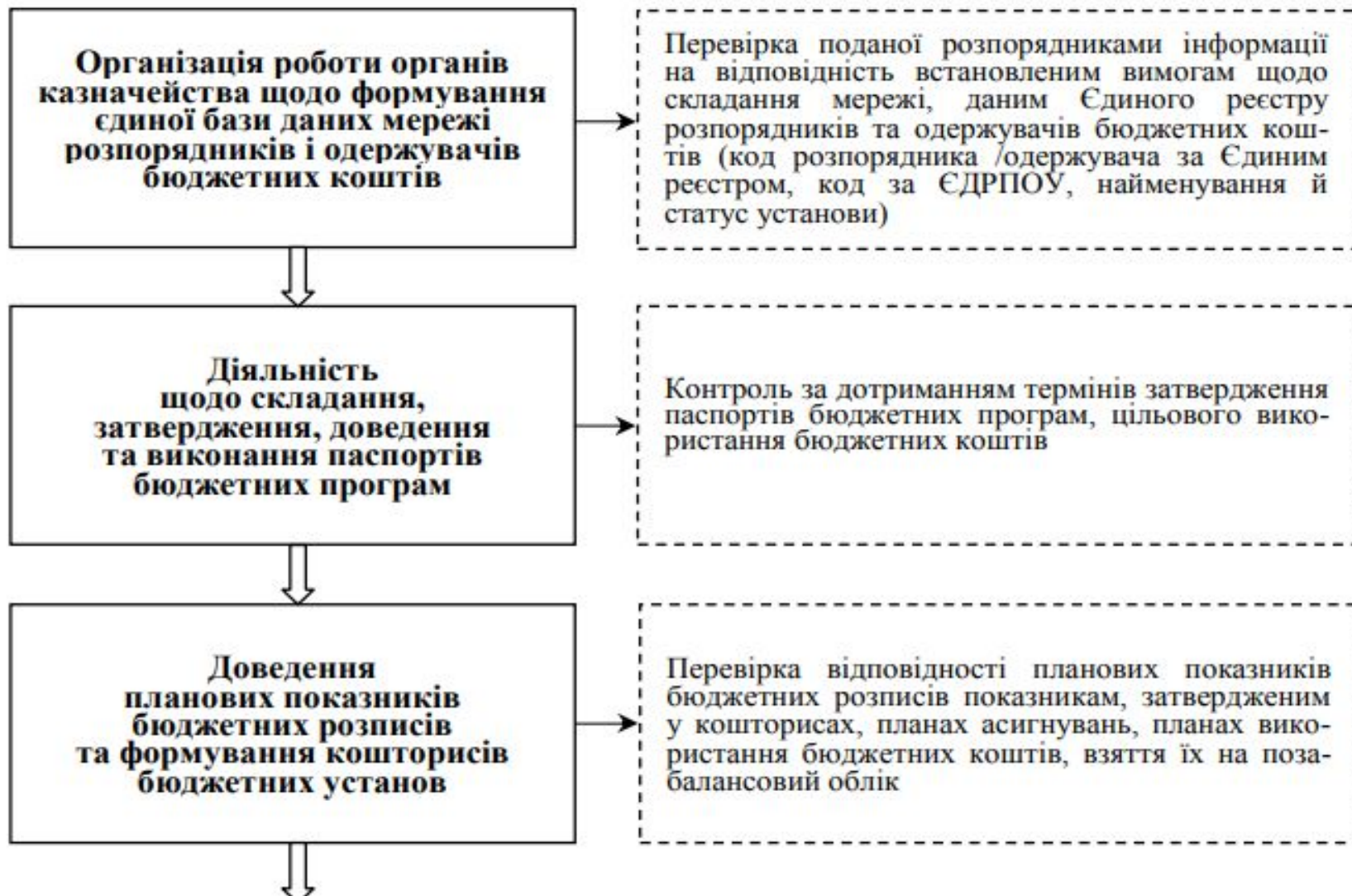
належить здійснення контролю за:

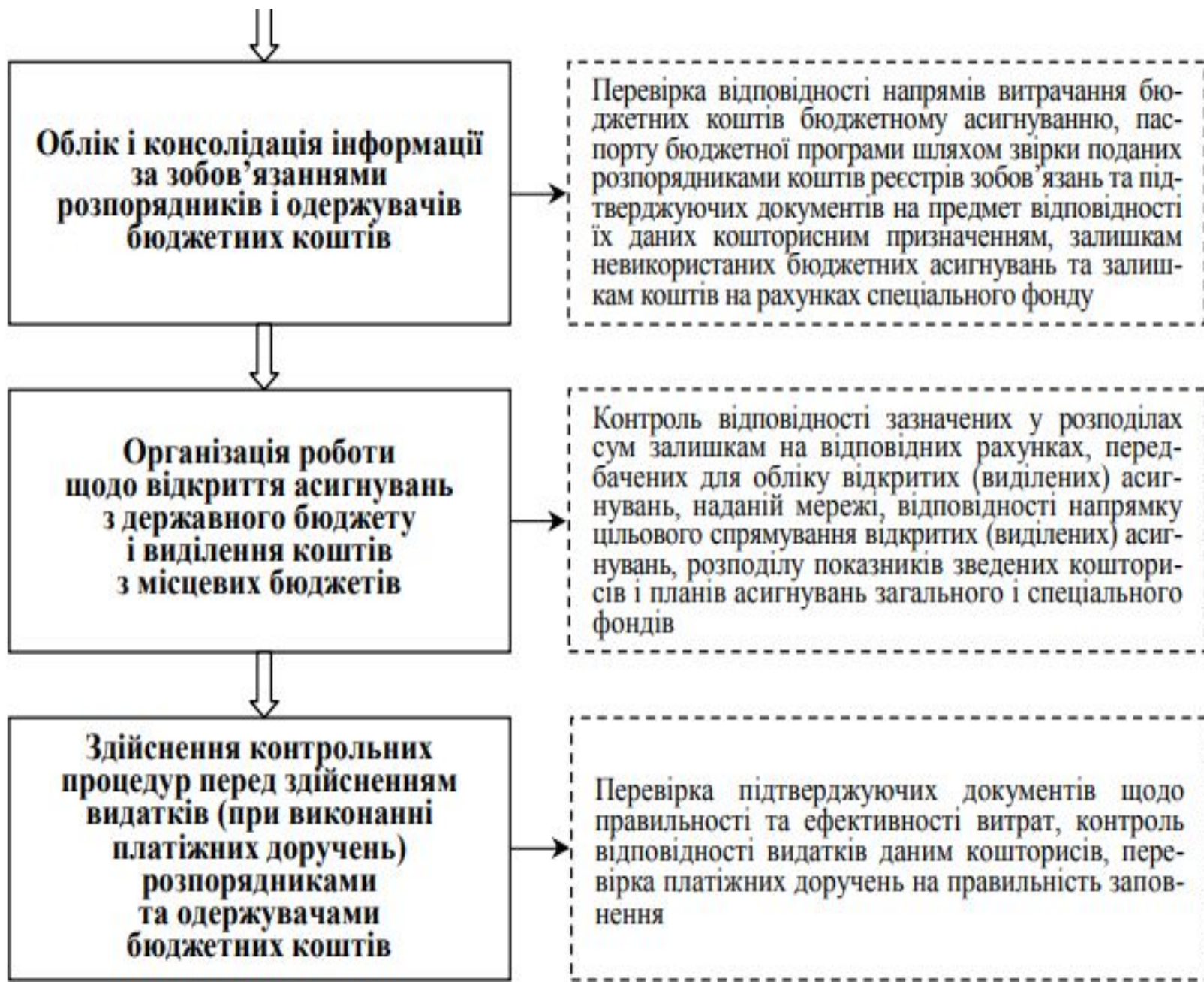
- дотриманням єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів, кошторисів бюджетних установ та інших документів, що застосовуються у процесі касового виконання бюджетів;
- відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розписів державного та місцевих бюджетів;
- здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень, реєстрації зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та проведенні платежів за цими зобов'язаннями;



- 
- відповідністю взятих розпорядниками коштів бюджетних зобов'язань відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);
  - відповідністю платежів взятим зобов'язанням та бюджетним асигнуванням у процесі оплати витрат бюджетних установ;
  - дотриманням правил валютного контролю за операціями з бюджетними коштами в іноземній валюті;
  - дотриманням порядку проведення лотерей з використанням електронних систем прийняття сплати за участь у лотереї в режимі реального часу;
  - закупівлею товарів, робіт і послуг за державні кошти при здійсненні розрахунково-касового обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства.

# Основні етапи казначейського контролю за виконанням державного та місцевих бюджетів за видатками








Перед здійсненням платежу та при реєстрації зобов'язань працівники органу казначейства відслідковують, чи:

- ✓ є бюджетні призначення на зазначені цілі й чи виділені з бюджету відповідні асигнування за загальним і спеціальним фондами;
- ✓ відсутні судові рішення щодо списання коштів з рахунків;
- ✓ було подано підтверджуючі документи щодо надання послуг, отримання товарно-матеріальних цінностей, виконання робіт тощо;
- ✓ видатки класифіковано відповідно до кодів бюджетної класифікації;
- ✓ документи заповнено правильно, зазначено всі необхідні реквізити.



Органи Казначейства у разі виявлення порушень бюджетного законодавства з боку розпорядників та одержувачів бюджетних коштів застосовують такі заходи впливу:

- попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення;
- зупинення операцій з бюджетними коштами на рахунках, відкритих в органах Казначейства.

## **До найбільш суттєвих порушень, у разі виявлення яких зупинялись операції з бюджетними коштами, належать:**

- порушення порядку здійснення попередньої оплати за товари, роботи та послуги за рахунок бюджетних коштів (неподання у встановлені терміни підтвердних документів щодо проведеної оплати);
- подання недостовірних звітів та інформації про виконання бюджету;
- не своєчасне та неповне подання звітності про виконання бюджету;
- наявність простроченої кредиторської та дебіторської заборгованостей.



## **До основних причин складання попереджень при реєстрації зобов'язань та фінансових зобов'язань належать:**

- недотримання розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів вимог щодо оформлення поданих документів (договорів, накладних, актів виконаних робіт);
- надання до органів Казначейства бюджетних зобов'язань та фінансових зобов'язань з порушенням визначених строків (7-денний термін);
- порушення вимог законодавства у сфері публічних закупівель.

## **До основних причин складання попереджень при прийнятті до виконання платіжних доручень належать:**

- нецільове спрямування бюджетних коштів (невідповідність зазначеного коду економічної класифікації видатків економічній характеристиці платежу);
- неправильне оформлення платіжних доручень (зазначення невірних реквізитів);
- відсутність в обліку органів Казначейства відповідних бюджетних зобов'язань та фінансових зобов'язань.

Упродовж 2018 року перевіркою первинних документів, що надані органам Казначейства бюджетними установами перед оплатою платіжних доручень, виявлено порушень бюджетного законодавства:

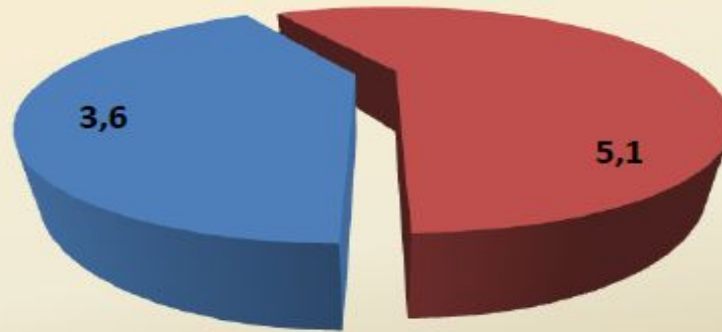
- по державному бюджету - **2,9 тис. порушень на загальну суму 5,1 млрд грн;**
- по місцевих бюджетах - **13,3 тис. порушень на загальну суму 8,0 млрд грн;**
- відмовлено у прийнятті до виконання – **1,3 тис платіжних доручень** по установах державного та місцевих бюджетів **на**

Станом на 01.04.2019 року органами Державної казначейської служби України оформлено **636 протоколів про порушення бюджетного законодавства та складено 927 розпоряджень про зупинення операцій з бюджетними коштами** на рахунках розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів, з них:

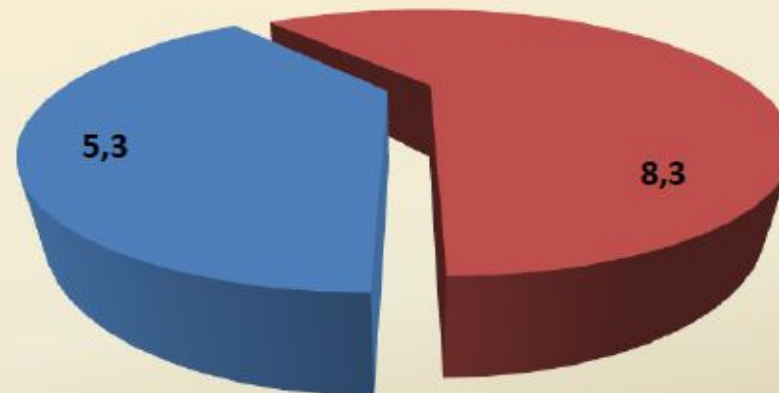
- при виконанні **державного бюджету – 199** протоколів та **203** розпорядження;
- при виконанні **місцевих бюджетів – 437** протоколів та **724** розпорядження.

Станом на 01.04.2019 за результатами застосованих заходів впливу розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів **усунуто 509** порушень бюджетного законодавства на загальну суму **146,1** млн гривень.

**Структура загальної суми складених впродовж 2017 року  
попереджень  
(млрд грн)**



**Структура загальної суми складених впродовж 2018 року  
попереджень  
(млрд грн)**



■ Державний бюджет

■ Місцеві бюджети